

Q&A

Obiekt Światowego Dziedzictwa Puszcza Białowieńska - Pytania i Odpowiedzi z Warsztatów dla Interesariuszy oraz spotkania podsumowującego

Opracowano w ramach projektu Białowieża Forest: „Wykonanie Planu Zarządzania dla Obiektu Światowego Dziedzictwa Puszcza Białowieńska (część polska) - Etap II”

(Opracowane przez Dr. Glenna E. Plumba¹, wrzesień 2024)

Wersją oryginalną jest wersja w języku angielskim

Tłumaczenie: IOŚ-PIB

Informacja wstępna: poprzez pojęcia *wniosek renomacyjny*, *wniosek nominacyjny* oraz *dokument/plik nominacyjny* rozumiany jest dokument z 2012 roku zatwierdzony przez Komitet Światowego Dziedzictwa w 2014 roku „BELOVEZHSKAYA PUSHCHA / BIALOWIEZA FOREST”, WORLD HERITAGE SITE (33 BIS), PROPOSED MODIFICATION OF THE CRITERIA AND BOUNDARIES CHANGE OF THE NAME OF THE PROPERTY, Nomination Dossier to the UNESCO for the Inscription on the World Heritage List” - [Wniosek nominacyjny](#)

Tekst oryginalny	Pomocnicze tłumaczenie
<p>Q1: What is the origin of management zones? Why was this solution proposed? What was their purpose?</p> <p>A1: Poland proposed management zoning for the Polish part of the 2012 joint Poland-Belarus UNESCO nomination dossier. The Regional Directorate of the State Forests in Białystok and Białowieża National Park jointly proposed four management zones with the intention that the Białowieża Forest Complex (Białowieża, Browsk and Hajnowka) would collectively constitute</p>	<p>P1: Jakie jest pochodzenie stref zarządzania? Dlaczego zaproponowano takie rozwiązanie? Jaki był ich cel?</p> <p>O1: Polska zaproponowała zasady strefowania dla polskiej części Obiektu Białowieża Forest w polsko-białoruskim wniosku nominacyjnym przygotowanym w 2012 roku. Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Białymstoku (RDLP w Białymstoku) i Białowieżski Park Narodowy (BPN) wspólnie zaproponowali cztery</p>

¹ uczestnik Misji UNESCO/IUCN z marca 2024 roku, przewodniczący Grupy Specjalistów ds. Przetrwania Gatunków Bizonów przy Komisji IUCN, konsultant IOŚ-PIB

Tekst oryginalny	Pomocnicze tłumaczenie
<p>zones 2-4 to enhance protection of the Strict Protection zone 1 in the Park, while also enhancing natural forest successional processes in the State Forests in zones 2-4. In general, all areas included in the World Heritage site should serve to protect the values for which the site is inscribed, present a high degree of “naturalness” and contribute to the integrity of the site. As proposed by Poland, zone 4 includes areas that have been affected by past forestry activities (including by planting of coniferous trees) and therefore do not have this degree of naturalness. It is very exceptional to have active forest management, in particular logging, inside World Heritage properties unless these management activities are directly linked to the conservation of the OUV of the property. In the 2012 nomination dossier, the States Parties presented a convincing argument that zone 4 would increase the overall integrity of the site; and that limited appropriate forest management activities could enhance natural forest succession processes to a natural climax broadleaf forest. Also, the 2012 nomination dossier argued that some areas within zone 4 needed active management for certain rare species (as part of the justification for criterion (X)) to be maintained.</p>	<p>strefy zarządzania. Zgodnie z przedstawionymi założeniami, kompleks Puszczy Białowieskiej (obejmujący Nadleśnictwa Białowieża, Browsk i Hajnówka) stanowił strefy 2-4. Obszar ten miał prowadzić do wzmocnienia ochrony strefy ścisłej (strefa 1) w BPN, a także wzmacniania sukcesji naturalnej na obszarach zarządzanych przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe w strefach 2-4. Zasadniczo wszystkie obszary znajdujące się w granicach obiektu światowego dziedzictwa powinny służyć ochronie wartości, z powodu których dany obiekt został wpisany na listę, wykazywać wysoki stopień "naturalności" i przyczyniać się do integralności obiektu. Jak zaproponowała Polska, strefa 4 obejmuje obszary, które były objęte wcześniejszą gospodarką leśną (w tym sadzeniem drzew iglastych) a więc nie charakteryzują się takim stopniem naturalności. Gospodarka leśna, w szczególności pozyskanie drewna, wewnątrz obiektów światowego dziedzictwa ma miejsce w wyjątkowych sytuacjach, w których te działania są bezpośrednio związane z ochroną Wyjątkowej Uniwersalnej Wartości (OUV) obiektu. W dokumencie nominacyjnym z 2012 roku, Państwa Strony przedstawiły przekonujący argument, że strefa 4 wzmocni ogólną integralność Obiektu, a ograniczone, odpowiednie działania w zakresie gospodarki leśnej mogą wspierać naturalne procesy sukcesji lasów do naturalnego, klimaksowego lasu liściastego. Ponadto w dokumencie nominacyjnym z 2012 roku argumentowano, że niektóre obszary w strefie 4 wymagają prowadzenia aktywnych działań ochronnych ze względu potrzebę</p>

Tekst oryginalny	Pomocnicze tłumaczenie
	zapewnienia siedlisk dla niektórych rzadkich gatunków (jako część uzasadnienia dla wypełnienia kryterium (X)).
<p>Q2: What is the purpose of zone 4? Why are we introducing it?</p> <p>A2: Zone 4 was proposed by Poland in the 2012 nomination dossier and was approved by the World Heritage Committee in 2014. In the 2012 nomination dossier, Poland stated that the purpose of zone 4 is “a) preventing overgrowing of semi-natural ecosystems and maintenance of disappearing plant communities; b) maintaining communication roads and routes passable; c) slowing down of the outflow of surface waters, including maintenance of dams and other hydrological infrastructure; d) protecting values and revitalisation of historic-cultural landscape; e) protecting former agricultural land by preservation of traditional and extensive way of their use; f) removing alien species except for plant species belonging to the historic landscape plan; g) active protection of animals, fungi and plants; h) building educational, touristic and administrative infrastructure.” Also, the 2012 nomination dossier clearly stated that any logging in zone 4 needs to be justified by ecological reasons; including limiting bark beetle infestations or re-modelling of tree stands which were altered in the past (page 46 of the nomination file) [1].</p> <p>[1] Available at http://whc.unesco.org/en/list/33/documents</p>	<p>P2: Jaki jest cel strefy 4? Dlaczego ją wprowadzamy?</p> <p>O2: Strefa 4 została zaproponowana przez Polskę w dokumencie nominacyjnym z 2012 roku i zatwierdzona przez Komitet Światowego Dziedzictwa w 2014 roku. W dokumencie renominacyjnym z 2012 roku Polska wskazała, że celem strefy 4 jest: <i>a) zapobieganie zarastaniu półnaturalnych ekosystemów i utrzymanie zanikających zbiorowisk roślinnych; b) utrzymywanie dróg komunikacyjnych i szlaków w stanie przejezdny; c) spowalnianie odpływu wód powierzchniowych, w tym utrzymanie tam i innej infrastruktury hydrologicznej; d) ochrona wartości i rewitalizacja krajobrazu historyczno-kulturowego; e) ochrona dawnych terenów rolnych poprzez zachowanie tradycyjnych i ekstensywnych sposobów ich użytkowania; f) usuwanie obcych gatunków, z wyjątkiem roślin należących do historycznego krajobrazu; g) aktywna ochrona zwierząt, grzybów i roślin; h) budowa infrastruktury edukacyjnej, turystycznej i administracyjnej.</i> Ponadto, dokument nominacyjny z 2012 roku wyraźnie stwierdza, że każde pozyskanie drewna w strefie 4 musi być uzasadnione względami ekologicznymi, w tym ograniczeniem gradacji kornika lub przebudową drzewostanów, które zostały zmienione w przeszłości (strona 46 dokumentu nominacyjnego)[1].</p> <p>[1] Dostępny pod adresem: http://whc.unesco.org/en/list/33/documents</p>

Tekst oryginalny	Pomocnicze tłumaczenie
<p>Q3: Can the fourth zone be abolished?</p> <p>A3: Abolishing zone 4 would represent a major departure from the 2012 nomination dossier, and Poland would need to formally consult with the World Heritage Centre and IUCN and demonstrate how such a proposal would clearly maintain or improve the property's inscription criteria (IX and X of the World Heritage Convention). Alternatively, if the management of zone 4 is successful, it will be possible to shift areas currently in zone 4 into zone 3. Indeed, through appropriate active management, parts of zone 4 forest could shift more quickly to a natural broadleaf forest, and hence over time not require further active forest management and should be shifted to zone 3 (or higher). It is also clear that certain areas in zone 4 will require continued appropriate active management to allow for certain biodiversity values to be maintained. For example, some of the open grassland in the property which is maintained for bison or the presence of certain rare plant species.</p>	<p>P3: Czy strefa czwarta może zostać zlikwidowana?</p> <p>O3: Zniesienie strefy 4 stanowiłoby znaczące odstępstwo od dokumentu nominacyjnego z 2012 roku, a Polska musiałaby formalnie skonsultować się z Centrum Światowego Dziedzictwa oraz IUCN i wykazać, w jaki sposób taka propozycja przyczyni się do utrzymania lub poprawy stanu środowiska w odniesieniu do kryteriów wpisu Obiektu (kryteriów IX i X Konwencji Światowego Dziedzictwa). Z drugiej strony, jeśli zabiegi prowadzone w strefie 4 będą skuteczne, możliwe będzie przesunięcie obszarów obecnie znajdujących się w strefie 4 do strefy 3. Istotnie, dzięki odpowiednim działaniom czynnym fragmenty lasu w strefie 4 mogłyby szybciej przejść do naturalnego lasu liściastego, a zatem z czasem nie wymagać dalszych działań aktywnych. Wówczas powinny zostać przesunięte do strefy 3 (lub wyższej). Również oczywiste jest, że niektóre obszary w strefie 4 będą wymagały kontynuacji aktywnych działań, aby umożliwić utrzymanie określonych wartości różnorodności biologicznej. Przykładem mogą być niektóre otwarte tereny trawiaste na terenie Obiektu, które są utrzymywane dla żubrów lub w celu zapewnienia siedlisk dla niektórych rzadkich gatunków roślin.</p>
<p>Q4: Should the fourth zone be reduced to compensate for the negative impacts of logging and construction of border infrastructure?</p>	<p>P4: Czy strefa czwarta powinna zostać zmniejszona, aby zrekompensować negatywne skutki pozyskania drewna i budowy infrastruktury granicznej?</p>

Tekst oryginalny	Pomocnicze tłumaczenie
<p>A4: Parts of Zone 4 could be redesignated into Zone 3 with sufficient conservation justification, thereby maintaining the overall 2012 nominated property size. As proposed in the 2012 nomination dossier, some areas in zone 4 are expected to undergo successional processes towards a more natural broadleaf forest and hence not require active forest management anymore and could be redesignated as zone 3. Forest management activities in zone 4 should only be undertaken if there is a good ecological justification for it (speed up conversion to broadleaf forest, protect certain rare species). It is clear that so far, such an approach in zone 4 has not been fully applied; and hence the 2024 mission recommended to clearly indicate in the IMP and the FMP what type of forest management activities can be applied in zone 4. It is clear that the construction of the border wall and the border security operations are increasing the pressure on the ecosystem (as explained in the 2024 mission report) and hence it is important to strengthen the overall integrity of the forest. One way of doing that is to strictly apply a forest management policy focussing on ecological restoration and biodiversity conservation.</p>	<p>O4: Fragmenty strefy 4 mogłyby zostać przeniesione do strefy 3 przy odpowiednim uzasadnieniu ochronnym, aby utrzymać ogólną powierzchnię Obiektu określoną w dokumencie renominacyjnym z 2012 roku. Zgodnie z propozycją zawartą w 2012 roku w dokumencie renominacyjnym, oczekuje się, że niektóre obszary w strefie 4 przejdą procesy sukcesji w kierunku bardziej naturalnego lasu liściastego, a tym samym nie będą wymagały utrzymywania aktywnych działań i będą mogłyby zostać przeniesione do strefy 3. Aktywne działania w lesie w strefie 4 powinny być podejmowane jedynie w uzasadnionym przypadku (przyspieszenie przebudowy w las liściasty, ochrona określonych rzadkich gatunków). Jest jasne, że dotychczas takie podejście w strefie 4 nie zostało w pełni zastosowane, dlatego misja z 2024 roku zaleciła wyraźne wskazanie w <i>Planie zarządzania...</i> i <i>Planie urządzenia lasu</i> (PUL), rodzajów działań w zakresie aktywnej ochrony mogą być stosowane w strefie 4. Jasne jest, że budowa zapory na granicy i działania związane zapewnieniem bezpieczeństwa na granicy zwiększają presję na ekosystemy (jak wyjaśniono w raporcie misji z 2024 roku), co sprawia, że wzmocnienie integralności Obiektu jest szczególnie istotne. Jednym ze sposobów osiągnięcia tego celu jest rygorystyczne stosowanie przyjętych zasad ochrony, które kładą nacisk na odbudowę ekosystemów i ochronę różnorodności biologicznej.</p>
<p>Q5: Can the current zoning of the Białowieża Forest be maintained? Should it be changed? What are the UNESCO recommendations?</p>	<p>P5: Czy obecne strefowanie Puszczy Białowieskiej może zostać utrzymane? Czy powinno zostać zmienione? Jakie są zalecenia UNESCO?</p>

Tekst oryginalny	Pomocnicze tłumaczenie
<p>A5: The management zones proposed by Poland in the 2012 nomination dossier were approved by the World Heritage Committee in 2014. The 2018 and 2024 UNESCO/IUCN missions recommended that the four management zones be maintained, and that zones 2-4 be updated with new data without increasing the size of zone 4. Clearly, over time some areas of zone 4 are expected to eventually warrant inclusion in zone 3 (and thereby over time potentially redesignated from zone 3 into zones 2 or 1).</p>	<p>O5: Strefowanie zaproponowane przez Polskę w dokumencie nominacyjnym z 2012 roku zostało zatwierdzone przez Komitet Światowego Dziedzictwa w 2014 roku. Misje UNESCO/IUCN z lat 2018 i 2024 zaleciły utrzymanie czterech stref oraz aktualizację stref 2-4 z uwzględnieniem nowych danych, bez powiększania strefy 4. Oczywiście, oczekuje się, że z upływem czasu niektóre obszary strefy 4 mogą spełnić warunki uzasadniające przeniesienie do strefy 3 (a tym samym, z czasem będą potencjalnie przeklasyfikowane ze strefy 3 do strefy 2 lub 1).</p>
<p>Q6: What are the historic and newly proposed approaches for zone 4 delineation? Would it not be more appropriate to prepare the zoning in such a way that the zone boundaries follow permanent, unchanging boundaries, such as forest divisions, to avoid future conflicts related to compartment boundary adjustments every 10 years?</p> <p>A6: Zone 4 is the most active management zone for the Polish part of the World Heritage property and since 2014 has been delineated according to forest compartments. To clarify some technical details, a compartment is a forest management unit, representing the smallest, relatively homogeneous management area. It is a section of the forest designated according to forest management guidelines, which describe the criteria for compartment delineation. A compartment is the most uniform forest section, primarily in terms of tree age, species composition, and habitat. Compartments are redefined with each subsequent revision of forest management plans (and</p>	<p>P6: Jakie są historyczne i nowo proponowane podejścia do wyznaczania granic strefy 4? Czy nie byłoby bardziej właściwe przygotowanie strefowania w taki sposób, aby granice stref przebiegały po trwałych, niezmiennych granicach, takich jak podział na oddziały leśne, aby uniknąć przyszłych konfliktów związanych z dostosowaniem granic wydzieleń co 10 lat?</p> <p>O6: Strefa 4 jest najbardziej aktywną strefą zarządzania w polskiej części Obiektu Światowego Dziedzictwa i od 2014 roku jej granice wyznaczone były na podstawie wydzieleń leśnych. Wyjaśniając szczegóły techniczne, wydzielenie to jednostka zarządzania lasem, reprezentująca najmniejszy, stosunkowo jednorodny obszar. Jest to fragment lasu wyznaczony zgodnie z instrukcją zarządzania lasu. Jest to najbardziej jednolita część lasu, przede wszystkim pod względem wieku drzewostanu, składu gatunkowego i siedliska. Wydzielenia są aktualizowane przy każdej kolejnej rewizji planów urządzenia lasu (analogicznie dzieje się także w planach ochrony</p>

Tekst oryginalny	Pomocnicze tłumaczenie
<p>also in national park protection plans) to provide the most accurate and up-to-date description of the forest's condition. Due to the dynamics of forest ecosystems, whether natural or human-induced, the boundaries of compartments are adjusted with each subsequent forest management plan revision (every 10 years). Sometimes these changes are minimal, but they can also be significant, depending on the situation on the ground. The problem of shifting compartment boundaries became evident during the attempt to approve the new forest management plan (PUL) for the Białowieża Forest districts. Minor, often meter-scale shifts in compartment boundaries led to discrepancies with the "old" boundaries, which were used to develop the Natura 2000 protection plan and the current zoning of the UNESCO area, which was also based on compartment boundaries from previous forest management plans. It's important to note that compartment boundaries are purely administrative and not physically marked on the ground. The 2024 UNESCO/IUCN mission recommended that Zone 4 should consist of sub-zones where forest stands require active management and sub-zones where no active interventions are necessary. Over time, as certain forest divisions shift towards having more stands that do not require interventions, they could be moved into Zone 3. A third sub-zone would consist of non-forest areas requiring active habitat maintenance, which is critical for specific species. It is also important to emphasize that the total area of Zone 4 must not exceed its current extent. This UNESCO/IUCN recommendation would be best implemented by delineating Zone 4 according to forest division</p>	<p>parków narodowych), aby jak najdokładniej i na bieżąco opisywać stan lasu. Ze względu na dynamikę ekosystemów leśnych, zarówno naturalnych, jak i ukształtowanych w wyniku działalności człowieka, granice wydzieleń są korygowane przy każdej kolejnej rewizji PUL (co 10 lat). Czasami te zmiany są minimalne, ale mogą być również znaczące, w zależności od sytuacji w terenie. Problem zmienności granic wydzieleń ujawnił się podczas próby zatwierdzenia nowego PUL dla nadleśnictw obejmujących obszar Puszczy Białowieskiej. Niewielkie, często kilkumetrowe przesunięcia granic wydzieleń doprowadziły do rozbieżności ze „starymi” granicami wydzieleń, na podstawie których opracowano <i>Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000</i> oraz obecnego strefowania Obiektu UNESCO, które również oparto na granicach wydzieleń z poprzedniego PUL. Należy zaznaczyć, że granice wydzieleń mają charakter administracyjny i nie są fizycznie oznaczone w terenie. Misja UNESCO/IUCN z 2024 roku zarekomendowała, aby strefa 4 składała się z podstref, w których drzewostany podlegają aktywnym zabiegom ochronnym, oraz podstref, w których aktywne działania nie są konieczne. Z czasem, gdy w niektórych oddziałach znajdzie się więcej drzewostanów niewymagających interwencji, będą mogły być przeniesione do strefy 3. Trzecia podstrefa obejmowałaby obszary nieleśne wymagające aktywnego utrzymania siedlisk, które to działania są kluczowe dla wielu gatunków. Należy podkreślić, że całkowita powierzchnia strefy 4 nie może przekroczyć jej obecnej wielkości. Rekomendacja UNESCO/IUCN mogłaby zostać najlepiej wdrożona poprzez wyznaczenie strefy 4 zgodnie z granicami oddziałów</p>

Tekst oryginalny	Pomocnicze tłumaczenie
<p>boundaries instead of by compartments. Unlike compartments, forest divisions have fixed, physically marked boundaries that remain unchanged across successive forest management plans. This zoning proposal was based on the assumption that, apart from forest sections requiring active intervention to accelerate the naturalization of the ecosystem, there are sections (compartments) that do not require such interventions. This aspect should be detailed in the management plan, specifying which forest stand characteristics warrant the absence of active management interventions. This zoning method, using stable boundaries with clearly described stand characteristics and potential active interventions in future forest management plans, would prevent issues related to changing compartment boundaries. It's worth noting that by law, a new forest management plan will be developed in 8 years, along with a new forest inventory and updated descriptions of all forest stands. It's expected that compartment boundaries will again change, and even minor differences could cause problems related to boundary shifts.</p>	<p>leśnych zamiast wydzielań. W przeciwieństwie do wydzielań, oddziały leśne mają stałe, fizycznie oznaczone granice, które nie ulegają zmianie przy kolejnych PUL-ach. Taka propozycja strefowania opiera się na założeniu, że oprócz fragmentów lasu wymagających aktywnej interwencji w celu przyspieszenia unaturalniania ekosystemu, istnieją fragmenty (wydzielenia), które takich działań nie wymagają. Ten aspekt powinien być szczegółowo opisany w <i>Planie zarządzania...</i>, precyzując które cechy drzewostanów uzasadniają brak konieczności prowadzenia aktywnych działań. Takie podejście do strefowania, oparte na stałych granicach z jasno opisanymi cechami drzewostanów oraz możliwymi aktywnymi działaniami określonymi w kolejnych PUL-ach, pozwoliłoby wyeliminować w przyszłości problemy związane ze zmianami granic wydzielań. Należy pamiętać, że zgodnie z przepisami, za 8 lat zostanie sporządzony kolejny PUL, przeprowadzona zostanie kolejna inwentaryzacja lasu oraz aktualizacja opisów wszystkich drzewostanów. Można się spodziewać, że granice wydzielań ponownie ulegną zmianie, a nawet drobne różnice mogą powodować problemy związane z przesunięciami tych granic.</p>
<p>Q7: Once zoning work is complete, when should it be updated?</p> <p>A7: Per UNESCO World Heritage Guidance (2009), every six years, Poland is invited to submit to the World Heritage Committee a Report on the application of the World Heritage</p>	<p>P7: Kiedy, po zakończeniu prac nad strefowaniem, należy je zaktualizować?</p> <p>O7: Zgodnie z wytycznymi UNESCO dotyczącymi Światowego Dziedzictwa (2009), Polska jest zapraszana co sześć lat do przedłożenia Komitetowi Światowego Dziedzictwa raportu na</p>

Tekst oryginalny	Pomocnicze tłumaczenie
<p>Convention to the Bialowieza Forest World Heritage Site. This reporting interval would be suitable for assessing the efficacy of management zones and any potential proposed adjustments to the zones to be considered by the World Heritage Committee. Such reporting for a transboundary property would normally be provided jointly by the state parties (e.g. Poland and Belarus). This is in part why the 2024 mission suggested that cooperation on the management of the site at technical level should be resumed. As proposed in the 2024 UNESCO/IUCN Reactive Monitoring Mission report, the World Heritage Committee formally agreed (July 2024, New Delhi, India) that a new Reactive Monitoring Mission would be required in 2027. Otherwise, States Parties can always invite an advisory mission.</p>	<p>temat stosowania Konwencji o Ochronie Światowego Dziedzictwa w odniesieniu do Obiektu Światowego Dziedzictwa Puszcza Białowieska. Ten okres sprawozdawczy powinien być odpowiedni do oceny skuteczności stref zarządzania oraz potencjalnych propozycji korekt, które mogłyby być rozważone przez Komitet Światowego Dziedzictwa. Tego rodzaju raportowanie dla transgranicznego obiektu powinno być standardowo dostarczane wspólnie przez Państwa Strony (np. Polskę i Białoruś). Między innymi z tego powodu misja z 2024 roku zasugerowała, że współpraca na poziomie technicznym w zakresie zarządzania obiektem powinna zostać wznowiona. Jak zaproponowano w raporcie z reaktywnej misji monitorującej UNESCO/IUCN z 2024 roku, Komitet Światowego Dziedzictwa formalnie zgodził się (lipiec 2024, Nowe Delhi, Indie), że nowa misja monitorowania reaktywnego będzie wymagana w 2027 roku. Poza tym Państwa Strony zawsze mogą zaprosić misję doradczą.</p>
<p>Q8: Should hunting be allowed or abolished throughout the site?</p> <p>A8: Hunting in the Polish part of the World Heritage property is currently allowed only in zones 3 & 4. The 2024 UNESCO/IUCN Report recommends that Poland ban hunting in zone 3 of the property and also ban planting of fruit trees and artificial feeding of wildlife (except for bison) in all management zones.</p>	<p>P8: Czy polowania powinny być dozwolone, czy zakazane na całym obszarze?</p> <p>O8: Polowania w polskiej części obiektu Światowego Dziedzictwa są obecnie dozwolone tylko w strefach 3 i 4. Raport UNESCO/IUCN z 2024 roku zaleca, aby Polska zakazała polowań w strefie 3 oraz wprowadziła zakaz sadzenia drzew owocowych i sztucznego dokarmiania zwierząt (z wyjątkiem żubrów) we wszystkich strefach Obiektu.</p>

Tekst oryginalny	Pomocnicze tłumaczenie
<p>Q9: How many bison should there be in the Białowieża Forest?</p> <p>A9: This is a scientific and management question that will require new local science and management decisions. This issue has been well-addressed at other World Heritage Sites with free-ranging bison (e.g. Yellowstone National Park, United States and Wood Buffalo National Park, Canada). Managers and stakeholders would then need to work through new planning processes to prepare and legally adopt a new bison management plan for the world heritage site.</p>	<p>P9: Ile żubrów powinno być w Puszczy Białowieskiej?</p> <p>O9: To pytanie naukowe i zarządcze, które będzie wymagało nowych lokalnych badań naukowych oraz decyzji zarządczych. Kwestia ta została dobrze rozwiązana w innych obiektach Światowego Dziedzictwa, gdzie żyją żubry [tłum.: w tych konkretnych przypadkach Bizon amerykański] na wolności (np. Park Narodowy Yellowstone w Stanach Zjednoczonych oraz Park Narodowy Wood Buffalo w Kanadzie). Następnie zarządcy i interesariusze będą musieli przejść przez nowe procesy planistyczne, aby opracować i prawnie zatwierdzić nowy plan zarządzania populacją żubrów na obszarze Światowego Dziedzictwa.</p>
<p>Q10: Does meeting criteria IX and X, which are the criteria for inscribing the “Białowieża Forest” on the World Heritage List, require human intervention?</p> <p>A10: Typically there is no, or only limited, appropriate active management intervention in natural World Heritage sites inscribed under criterion (IX); which is about ensuring that natural ecological processes happen in an undisturbed way. Management interventions are only allowed if the objective is to restore natural processes which have been disturbed by human intervention. In certain category (X) sites, interventions are also possible to protect at-risk species or ecosystems (e.g. fire adapted savanna ecosystems).</p>	<p>P10: Czy spełnienie kryteriów IX i X, które stanowią podstawę wpisania „Puszczy Białowieskiej” na Listę Światowego Dziedzictwa, wymaga interwencji człowieka?</p> <p>O10: Zazwyczaj w naturalnych obiektach Światowego Dziedzictwa, wpisanych na podstawie kryterium (IX), nie praktykuje się lub stosuje jedynie w ograniczonym zakresie aktywne działania ochronne, których celem jest zapewnienie niezakłóconego przebiegu naturalnych procesów ekologicznych. Działania interwencyjne są dozwolone tylko wtedy, gdy celem jest przywrócenie naturalnych procesów, które zostały zakłócone przez działalność człowieka. W niektórych obiektach wpisanych na podstawie kryterium (X) możliwe są również działania mające na</p>

Tekst oryginalny	Pomocnicze tłumaczenie
	celu ochronę zagrożonych gatunków lub ekosystemów (np. ekosystemy sawanny przystosowane do pożarów).
<p>Q11: Can the “Białowieża Forest” be inscribed on the list of WH in danger? What will be the consequences? What shall Poland do in order to minimize the risk of inscription, especially taking into consideration that most of the 16 recommendations from the recent mission report are directed towards Poland?</p> <p>A11: The 2024 UNESCO/IUCN mission report (page 6) states that “the cumulative effects of the establishment of the Polish border barrier and associated infrastructure is negatively impacting the integrity of the property by blocking ecological connectivity for most wildlife, disturbance of wildlife in and adjacent to the border zone, the introduction of invasive species and localized negative impacts on the hydrology. The new barrier is further exacerbating the impacts of the “Sistema” in Belarus, which already hindered wildlife connectivity, without completely blocking it. The mission notes that while the border barrier and its associated infrastructure and activities are impacting the integrity of the entire property, these impacts will especially affect the Polish part of the property, while in Belarus impacts are more localized in the border area.” Taking these concerns into account, the 2024 mission report concluded that “The mission is concerned that these impacts on the Outstanding Universal Values of the property could result in the property</p>	<p>P11: Czy Obiekt Białowieża Forest może zostać wpisany na Listę Światowego Dziedzictwa w Zagrożeniu? Jakie będą tego konsekwencje? Co Polska powinna zrobić, aby zminimalizować ryzyko wpisu, zwłaszcza biorąc pod uwagę, że większość z 16 rekomendacji zawartych w ostatnim raporcie z misji skierowana jest adresowana do Polski?</p> <p>O11: Raport z misji UNESCO/IUCN z 2024 roku (strona 6) stwierdza, że „skumulowane skutki budowy polskiej zapory granicznej i związanej z nią infrastruktury negatywnie wpływają na integralność obiektu, blokując łączność ekologiczną dla większości dzikich zwierząt, zakłócając ich życie w strefie przygranicznej, wprowadzając gatunki inwazyjne oraz negatywnie wpływając na lokalną gospodarkę wodną. Nowa bariera dodatkowo potęguje skutki istniejącej już „Sistemy” w Białorusi, która już wcześniej utrudniała łączność ekologiczną, ale jej całkowicie nie blokowała. Misja zwraca uwagę, że choć bariera graniczna i związana z nią infrastruktura oraz działalność ludzka wpływają na integralność całego obiektu, to skutki te będą szczególnie dotyczyły polskiej części, podczas gdy w Białorusi wpływ będzie bardziej lokalny i ograniczony do strefy granicznej”. Biorąc pod uwagę te obawy, raport misji z 2024 roku stwierdza, że „Misja obawia się, że te oddziaływania na Wyjątkową Uniwersalną Wartość mogą</p>

Tekst oryginalny	Pomocnicze tłumaczenie
<p>meeting the criteria for inscription on the List of World Heritage in Danger in the near future.”</p> <p>Article 11(4) of the World Heritage Convention states that “The Committee shall establish, keep up to date and publish, <i>whenever circumstances shall require (emphasis added)</i>, under the title of List of World Heritage in Danger”. Fifty-six World Heritage sites are currently on the List of World Heritage in Danger (https://whc.unesco.org/pg.cfm?cid=86). The list may include only such property forming part of the cultural and natural heritage as is threatened by serious and specific dangers, such as the threat of disappearance caused by accelerated deterioration, large- scale public or private projects or rapid urban or tourist development projects; destruction caused by changes in the use or ownership of the land; major alterations due to unknown causes; abandonment for any reason whatsoever; the outbreak or the threat of an armed conflict; calamities and cataclysms; serious fires, earthquakes, landslides; volcanic eruptions; changes in water level, floods and tidal waves. The Committee may at <i>any time (emphasis added)</i>, in case of urgent need, make a new entry in the List of World Heritage in Danger and publicize such entry immediately.</p> <p>The 2024 UNESCO/IUCN mission report also states that “The mission notes with concern that the development of further infrastructure being considered in relation to the Polish barrier, such as the installation of permanent lighting and tarmacking of the service road, would further exacerbate these impacts. To</p>	<p>spowodować, że obiekt w niedalekiej przyszłości spełni kryteria wpisu na Listę Światowego Dziedzictwa w Zagrożeniu ”.</p> <p>Artykuł 11(4) Konwencji o Ochronie Światowego Dziedzictwa stwierdza, że „Komitet ustala, prowadzi i publikuje, <i>ilekroć wymagają tego okoliczności (podkreślenie własne)</i>, Listę Światowego Dziedzictwa w Zagrożeniu”. Obecnie na Liście Światowego Dziedzictwa w Zagrożeniu znajduje się 56 obiektów (https://whc.unesco.org/pg.cfm?cid=86). Lista może obejmować jedynie te obiekty, które stanowią część dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego i które są zagrożone poważnymi i konkretnymi niebezpieczeństwami, takimi jak groźba zniszczenia spowodowana przyspieszoną degradacją, wielkoskalowymi projektami publicznymi lub prywatnymi, szybkim rozwojem urbanistycznym lub turystycznym, zniszczenia związane ze zmianami w użytkowaniu lub własności gruntów, głębokimi zmianami spowodowanymi nieznanymi przyczynami, porzuceniem (niezależnie od przyczyny), wybuchem lub groźbą konfliktu zbrojnego, klęskami i kataklizmami, poważnymi pożarami, trzęsieniami ziemi, osuwiskami, erupcjami wulkanicznymi, zmianami poziomu wód, powodzią i falami pływowymi. Komitet może <i>w każdej chwili (podkreślenie własne)</i>, w razie pilnej potrzeby, dokonać nowego wpisu na Listę Światowego Dziedzictwa w Zagrożeniu i natychmiast ten wpis opublikować.</p> <p>Raport misji UNESCO/IUCN z 2024 roku również stwierdza, że „Misja z niepokojem zauważa, że dalszy rozwój infrastruktury związanej z polską zaporą graniczną, takiej jak instalacja stałego</p>

Tekst oryginalny	Pomocnicze tłumaczenie
<p>avoid further long-term impacts on the OUV of the property, a set of decisive actions would be needed to restore ecological connectivity, which would require at least modifying or partly dismantling the barrier structures and associated infrastructure in place. This would undoubtedly require a joint effort by Poland and Belarus to address the issue of illegal migration across the joint border. The mission notes that while a full restoration of ecological connectivity across the entire property has to be the objective, this is unlikely to be feasible in the short to medium term whilst transboundary cooperation remains impacted as a result of the current geopolitical situation. The mission stresses the urgency to take adequate mitigating measures to prevent a further degradation of the ecological integrity of the property and to avoid an ascertained danger to its OUV.” The 2024 UNESCO/IUCN mission report then identifies 5 key recommendations to mitigate the impacts of the Polish border barrier focussing on hydrology, lynx, invasive species, noise and light pollution, and further development of border security infrastructure/operations. In summary, the mission further recommended “that a new (UNESCO/IUCN) Reactive Monitoring mission be invited to the property in 2027 to assess the implementation of these recommendations and re-evaluate if the property then meets the criteria for its inscription on the List of World Heritage in Danger.”</p>	<p>oświetlenia i asfaltowanie drogi serwisowej, dodatkowo spotęguje te skutki. Aby uniknąć dalszych długoterminowych skutków dla WUW Obiektu, koniecznie będą zdecydowane działania mające na celu przywrócenie łączności ekologicznej, a więc również modyfikacji lub częściowego demontażu zapory i związanej z nią infrastruktury. Z pewnością będzie to wymagało wspólnego wysiłku Polski i Białorusi w rozwiązaniu problemu nielegalnej migracji przez wspólną granicę. Misja zauważa, że chociaż pełne przywrócenie łączności ekologicznej na terenie całego Obiektu powinno być celem, jest to mało prawdopodobne w perspektywie krótko lub średnioterminowej ze względu na obecną sytuację geopolityczną. Misja podkreśla pilną potrzebę podjęcia działań łagodzących, aby zapobiec dalszemu pogorszeniu integralności ekologicznej Obiektu i uniknąć stwierdzonego zagrożenia dla jego WUW. Raport z Misji z 2024 roku wskazuje także 5 kluczowych rekomendacji dotyczących złagodzenia skutków polskiej zapory granicznej, koncentrujących się na warunkach hydrologicznych, rysiach, gatunkach inwazyjnych, hałasie i zanieczyszczeniu świetlnym oraz dalszym rozwoju infrastruktury bezpieczeństwa granicznego. W podsumowaniu misja zaleciła „zaproszenie nowej misji monitorującej UNESCO/IUCN w 2027 roku, aby ocenić wdrożenia tych rekomendacji i ponownej weryfikacji, czy obiekt spełnia kryteria wpisu na Listę Światowego Dziedzictwa w Zagrożeniu”.</p>

Tekst oryginalny	Pomocnicze tłumaczenie
<p>Q12: How should the IMP (Integrated Management Plan) be formally adopted with guidance therein to be formally integrated into legally binding park and forest plans? Given the complexity of governance of the Polish part of the World Heritage property, how should the governance be organized? Shall also other stakeholders be involved in the governance once the plan is adopted, such as local authorities, others?</p> <p>A12: Once the IMP is approved by the World Heritage Centre, the Ministry of Climate and Environment would formally adopt the IMP and direct the newly created position of World Heritage Site Coordinator (appointed by the Ministry) to work with the responsible agencies, e.g. National Park Service, State Forest Service to formally adopt IMP guidance into specific legally binding plans, e.g. park, forest, reserve, etc., that would involve public consultation and input process specific to those plans. Addressing concerns from some stakeholders regarding the lack of public oversight over the forest management plan provisions, it should be emphasized that, in addition to the management plan consultations, every planning document, including forest management plans, is created with public participation and undergoes public consultations.</p>	<p>P12: W jaki sposób ZPZ (<i>Zintegrowany Plan Zarządzania</i>) powinien zostać formalnie przyjęty, aby zawarte w nim wytyczne zostały zintegrowane z prawnie wiążącymi planami parków i lasów? Biorąc pod uwagę złożoność zarządzania polską częścią Obiektu Światowego Dziedzictwa, jak powinno być zorganizowane zarządzanie? Czy również inni interesariusze, tacy jak władze lokalne, powinni być zaangażowani w zarządzanie po przyjęciu planu?</p> <p>O12: Po zatwierdzeniu ZPZ przez Centrum Światowego Dziedzictwa, Ministerstwo Klimatu i Środowiska powinno formalnie przyjąć ZPZ i zlecić nowo utworzonemu stanowisku Koordynatora ds. Obiektu Światowego Dziedzictwa (powołanemu przez Ministerstwo) współpracę z odpowiedzialnymi instytucjami, takimi jak Park Narodowy, Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe, w celu formalnego uwzględnienia wytycznych ZPZ w konkretnych prawnie wiążących planach, takich jak plany parków, lasów, rezerwatów itp., które obejmowałyby odpowiednie dla tych planów konsultacje społeczne. W odpowiedzi na obawy niektórych interesariuszy dotyczące braku nadzoru publicznego nad zapisami planów urządzenia lasów, należy podkreślić, że oprócz konsultacji <i>Planu Zarządzania...</i>, każdy dokument planistyczny, w tym plany urządzenia lasów, tworzony jest z udziałem społeczeństwa i podlega konsultacjom społecznym.</p>

Tekst oryginalny	Pomocnicze tłumaczenie
<p>Q13: What shall be the sequence of reviewing the Plan by UNESCO/IUCN? Shall the document first go for review and if this is positive, in the next step it shall go for public consultations and eventual adoption? How should the local community/rights holders be treated? Should their needs be taken into account? Should they be consulted on actions taken?</p> <p>A13: Typically, management plans are not approved by the World Heritage Centre. In this case however, there are very clear recommendations about the proposed Polish Integrated Management Plan in the previous Committee Decisions. Thus the final draft IMP should be submitted to the World Heritage Centre for review by IUCN and approval (e.g. to ensure it aligns with previous UNESCO/IUCN recommendations). Minor revisions to the final draft IMP that are proposed by IUCN should then be incorporated into the final IMP, whereas major revisions suggested by IUCN should then likely be shared with stakeholders before the IMP is finalized and adopted by the Ministry. Of course, the Polish government, for formal or other reasons, may conduct additional public consultations whenever deemed warranted.</p>	<p>P13: Jaka powinna być kolejność przeglądu <i>Planu...</i> przez UNESCO/IUCN? Czy dokument powinien najpierw zostać poddany przeglądowi, a jeśli wynik będzie pozytywny, w następnym kroku powinien przejść konsultacje społeczne i ewentualnie zostać przyjęty? Jak należy traktować lokalną społeczność/właścicieli praw? Czy ich potrzeby powinny być uwzględniane? Czy powinni być konsultowani w sprawie podejmowanych działań?</p> <p>O13: Zazwyczaj plany zarządzania nie są zatwierdzane przez Centrum Światowego Dziedzictwa. Jednak w tym przypadku istnieją bardzo wyraźne zalecenia dotyczące proponowanego polskiego <i>Zintegrowanego Planu Zarządzania...</i> (ZPZ) w poprzednich decyzjach Komitetu. W związku z tym ostateczny projekt ZPZ powinien zostać przekazany do Centrum Światowego Dziedzictwa do weryfikacji IUCN oraz zatwierdzenia (np. aby upewnić się czy jest zgodny z wcześniejszymi zaleceniami UNESCO/IUCN). Drobne poprawki do ostatecznego projektu ZPZ zaproponowane przez IUCN powinny zostać wprowadzone do ostatecznej wersji ZPZ, natomiast większe zmiany zaproponowane przez IUCN powinny być udostępnione interesariuszom przed sfinalizowaniem i przyjęciem ZPZ przez Ministerstwo. Oczywiście, polski rząd, z formalnych lub innych powodów, może przeprowadzić dodatkowe konsultacje społeczne, jeśli uzna to za zasadne.</p>

Tekst oryginalny	Pomocnicze tłumaczenie
<p>Q14: Should the Ministry finalize the IMP in the first quarter of 2025 rather than attempt to finalize the IMP in the last quarter of 2024?</p> <p>A14: Finalizing and adopting the IMP in the first quarter of 2025 should be acceptable to the WHC. The Ministry should communicate this schedule with the WHC soon.</p>	<p>P14: Czy Ministerstwo powinno sfinalizować ZPZ w pierwszym kwartale 2025 roku, zamiast próbować to zrobić w ostatnim kwartale 2024 roku?</p> <p>O14: Sfinalizowanie i przyjęcie ZPZ w pierwszym kwartale 2025 roku powinno być akceptowalne dla Centrum Światowego Dziedzictwa (CŚD). Ministerstwo powinno wkrótce przekazać harmonogram CDŚ.</p>
<p>Q15: Is it permitted to implement activities aimed at restoring the hydrological regime in Zone 2, especially considering that most areas requiring intervention, such as the straightened rivers Lutownia and Narewka, are located there? Would it also be logical and allowed to conduct such works in Zone 1, as has been done in Belarus within strict protection zones?</p> <p>A15: Active human intervention is not allowed in Zone 1 of the Polish part of the World Heritage property. This includes human actions to influence hydrologic processes. Human interventions to restore natural hydrologic patterns and processes in the larger landscape (surrounding zone 1) are permitted in zones 2-4.</p>	<p>P15: Czy dozwolone jest prowadzenie działań mających na celu przywrócenie reżimu hydrologicznego w Strefie 2, zwłaszcza że większość obszarów wymagających interwencji, takich jak wyprostowane rzeki Lutownia i Narewka, znajduje się tam? Czy logiczne i dozwolone byłoby prowadzenie takich prac również w Strefie 1, tak jak to miało miejsce w Białorusi w strefach ścisłej ochrony?</p> <p>O15: Aktywna ingerencja człowieka nie jest dozwolona w Strefie 1 polskiej części Obiektu Światowego Dziedzictwa, co obejmuje także działania mające wpływ na procesy hydrologiczne. Ingerencje mające na celu przywrócenie naturalnych warunków i procesów hydrologicznych w szerszym krajobrazie (otaczającym strefę 1) są dozwolone w strefach 2-4.</p>

Tekst oryginalny	Pomocnicze tłumaczenie
<p>Q16: The management plan for the Natura 2000 site has been finalized and is currently undergoing public consultations. There are several discrepancies between the draft Natura 2000 plan and the IMP. How will these discrepancies be resolved? Can the Natura 2000 plan be adopted before the finalization of the IMP, and before ensuring there are no contradictions between the two?</p> <p>A16: The 2024 UNESCO/IUCN mission report clearly reiterates the stated intention by the Ministry of Climate and Environment that the IMP is intended to provide overarching cross-jurisdiction guidance to all individual management plans for the Polish part of the World Heritage property, including the National Park, State Forests as well as the Natura 2000 designation. Therefore, the IMP should first be finalized and then all subsequent plans (park, forest, Natura 2000) would be formulated to explicitly adopt overarching IMP guidance for the Polish part of the World Heritage property.</p>	<p>P16: Plan ochrony dla obszaru Natura 2000 został ukończony i jest obecnie poddawany konsultacjom społecznym. Istnieje wiele rozbieżności między projektem tego dokumentu a opracowywanym <i>Planem zarządzania...</i> (ZPZ). Jak te rozbieżności zostaną rozwiązane? Czy Plan ochrony dla obszaru Natura 2000 może zostać przyjęty przed finalizacją ZPZ i upewnieniem się, że nie ma między nimi sprzeczności?</p> <p>O16: Raport misji UNESCO/IUCN z 2024 roku wyraźnie potwierdza zamiar wyrażony przez Ministerstwo Klimatu i Środowiska, że ZPZ ma dostarczać ogólne wytyczne dla wszystkich indywidualnych planów zarządzania polską częścią Obiektu Światowego Dziedzictwa, w tym dla Parku Narodowego, Lasów Państwowych oraz obszaru Natura 2000. W związku z tym ZPZ powinien zostać najpierw sfinalizowany, a następnie wszystkie kolejne plany (Parku Narodowego, PGL LP, Natura 2000) powinny zostać opracowane tak, aby wyraźnie przyjąć nadrzędne wytyczne ZPZ dla polskiej części Obiektu Światowego Dziedzictwa.</p>
<p>Q17: The term "forest stands over 100 years old" has been frequently used in the debate around Białowieża Forest in Poland, originating in 1998. How relevant is this concept in the context of the current management planning and zoning processes?</p> <p>A17: Most of the old growth tree species in the Białowieża Forest World Heritage property are distinct from their counterparts in Europe in terms of their advanced age, height and breast-height</p>	<p>P17: Termin „drzewostany powyżej 100 lat” jest często używany w debacie na temat Puszczy Białowieskiej w Polsce, a jego pochodzenie sięga 1998 roku. Jakie jest znaczenie tego pojęcia w kontekście obecnych procesów planowania zarządzania i strefowania?</p> <p>O17: Większość drzewostanów Puszczy Białowieskiej wyróżnia się na tle innych w Europie ze względu na ich zaawansowany wiek,</p>

Tekst oryginalny	Pomocnicze tłumaczenie
<p>diameter. In 1998, the General Director of the State Forests established a 100 year-old benchmark in a moratorium on harvesting older long-lived trees in the State Forests surrounding the National Park. The 2014 inscription is based on World Heritage Convention criteria IX and X that focus on intact natural diversity and environmental processes. Allowing the trees of the Bialowieza Forest World Heritage property to achieve old-age is a fundamental concept to the World Heritage inscription. To maintain this characteristic of the World Heritage property, it is intended that mixed-forest trees are to be allowed to live natural lives until natural death, followed by natural decomposition, and thus achieve a characteristic old growth, uneven-age and multi-layered forest structure. While the 2014 inscription decision by UNESCO, and subsequent UNESCO/IUCN monitoring missions, have deemed that the 1998 moratorium is a reasonable conservation management benchmark for the Central European mixed forest of the Bialowieza Forest World Heritage property, additional forestry science and monitoring should explicitly continue to evaluate this benchmark for optimal conservation applications and outcomes.</p>	<p>wysokość i średnicę w pierśnicy. W 1998 roku Dyrektor Generalny Lasów Państwowych wprowadził moratorium na wycinkę starszych, długowiecznych drzew w Lasach Państwowych otaczających Park Narodowego, ustalając wiek 100 lat jako punkt odniesienia. Decyzja o wpisie na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO w 2014 roku została oparta na kryteriach IX i X Konwencji Światowego Dziedzictwa, które koncentrują się na nienaruszonej naturalnej różnorodności i procesów ekologicznych. Pozwalanie drzewom w Puszczy Białowieskiej na osiągnięcie naturalnej starości jest fundamentalnym założeniem wpisu na Listę Światowego Dziedzictwa. Aby zachować tę cechę Obiektu, zakłada się, że drzewa lasu mieszanego będą mogły rosnać naturalnie aż do naturalnej śmierci i rozkładu, co pozwoli na ukształtowanie charakterystycznej struktury starodrzewu – zróżnicowanego pod względem wieku oraz wielowarstwowej budowie. Choć decyzja z 2014 roku oraz późniejsze misje monitorujące UNESCO/IUCN uznały moratorium z 1998 roku za rozsądny punkt odniesienia dla ochrony lasów mieszanych Europy Środkowej w Obiekcie Światowego Dziedzictwa Puszcza Białowieska, dalsze badania i monitoring powinny kontynuować ocenę tego progu wiekowego, aby zapewnić optymalne rozwiązania i efekty w zakresie ochrony.</p>